

Ιωάννης Γρυπάρης, Το ωραίο νησί

Βιογραφικά στοιχεία

Ο Ιωάννης Γρυπάρης είναι ποιητής με καταγωγή από τη Σίφνο. Γεννήθηκε στον Αρτεμόνα της Σίφνου το 1871 και πέθανε το 1942 στην Αθήνα. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε στην Κωνσταντινούπολη. Σπούδασε Φιλολογία στην Αθήνα και κατόπιν εργάστηκε ως καθηγητής μέσης εκπαίδευσης σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας ανάμεσα στις οποίες η Σίφνος, οι Σπέτσες κι η Μύκονος. Διετέλεσε Διευθυντής Επιστημών και Τεχνών του Υπουργείου Παιδείας (1926-1930) και διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου (1930-1935). Πολύ σημαντικά έργα του αποτελούν οι μεταφράσεις των αρχαίων τραγικών συγγραφέων.

Ο Ιωάννης Γρυπάρης ανήκει μαζί με τον Αριστομένη Προβελέγγιο, επίσης ποιητή της Σίφνου, τον Κωστή Παλαμά και άλλους στη Νέα Αθηναϊκή Σχολή, τη γενιά των ποιητών του 1880 που υποστήριζαν τη χρήση της δημοτικής στην ποίηση. Η Σίφνος τιμά τον μεγάλο ποιητή της με άγαμα στην αυλή του παλιού δημοτικού Σχολείου του Αρτεμόνα.

Επίσης σώζεται στον Αρτεμόνα το πατρικό του σπίτι έξω από το οποίο υπάρχει η εξής επιγραφή: *’Εν τη οικία ταύτη είδε το πρώτον φώς ο ποιητής Ιωάννης Γρυπάρης, γεννηθείς τη 17 Ιουλίου 1870. Εις ανάμνησιν εντετειχίσθη η πλάξ αύτη παρά του εν Αθήναις Συνδέσμου των Σιφνίων το 1948.*

Το ωραίο νησί

Το ποίημα «Το ωραίο νησί» δημοσιεύτηκε στη συλλογή *Σκαραβαίοι και Τερρακότες* το 1919. Ανήκει στο δεύτερο μέρος της συλλογής, στις *Τερρακότες*, όπου είναι πιο έντονη η επίδραση του συμβολισμού στην ποίηση του Γρυπάρη.

Το ωραίο νησί, ποῦ ὁ πόθος του μὲ ἀνάβει,
φαντάζομαι πῶς φεύγει κι ἀρμενίζει·
σὰν πλῶρες στὸν ἀφρὸ σκιρτοῦνε οἱ κάβιοι
στῶν δέντρων τοὺς ἰστοὺς ὁ ἀγέρας τρίζει.

Τὸ δρόμο ποῦ ξεκίνησε δὲν παύει,
κι ἂν οὔτε πάει ἐμπρὸς οὔτε ποδίζει,
μὰ πάντα σὰν ὀρθόπλωρο καράβι
δίχως ἐμὲ τοῦ Αἰγαίου τὸ κῶμα σχίζει.

Δίχως ἐμέ! καὶ μέσα τὴ χαρά μου
σὰν νύφη ἀπὸ τὰ στέφανα τοῦ γάμου
πῆρε τὸ πλοῖο καὶ πάει καὶ δὲ γυρνᾷ,

Ἐνῶ ἀπ' τὸ βράχο, ποῦ ἔρημο καὶ μόνο
μ' ἔρριξε ἡ μοῖρα, βλέπω νὰ περνᾷ
καὶ μ' ἄκρη ἀπελπισιὰ τὰ χέρια ἀπλώνω.

Ανάλυση του ποιήματος

Το «ωραίο νησί» συμβολίζει τον χαμένο Παράδεισο και το αίσθημα της θλίψης για την απώλειά του είναι διάχυτο στο ποίημα. Η ομορφιά του νησιού προβάλλεται λιτά απλώς με το επίθετο «ωραίο» και η δύναμη της φαντασίας τρέπει το νησί σε καράβι που αρμενίζει στο Αιγαίο. Μια εικόνα στο τέλος του ποιήματος εκφράζει τη μοναξιά του ποιητικού υποκειμένου που εμφανίζεται ως ναυαγός ριγμένος σε βράχο να χάνει την ευκαιρία να επιβιβαστεί στο νησί – καράβι που αποτελεί τη χαρά και τη σωτηρία του.

Το ποίημα είναι άψογο από άποψη μορφής κι αποτελεί ένα σονέτο που αποτελείται από 2 τετράστιχες και 2 τρίστιχες στροφές. Η ομοιοκαταληξία στις δύο πρώτες στροφές είναι πλεχτή, ενώ στις δύο τελευταίες είναι ζευγαρωτή (στους πρώτους δύο στίχους) και πλεχτή στη συνέχεια (στους τέσσερις τελευταίους στίχους). Το μέτρο είναι ιαμβικό κι ο στίχος ενδεκασύλλαβος. Η τεχνική αρτιότητα του ποιήματος αποτελεί χαρακτηριστικό του λογοτεχνικού κινήματος του παρνασσισμού και αναδεικνύει την εκφραστική δυνατότητα της δημοτικής γλώσσας.

Πηγές

<https://rb.gy/yi3mq4> (<https://el.metapedia>)

https://is.muni.cz/e/1421/podzim2007/REBcB27/um/LitSem_31.10..pdf

<http://koutsounis.gr/images/mathimata/1.pdf>

<https://sifnos.gr/en/villages/artemonas/>

<https://rb.gy/fpik7x> (<https://el.wikipedia>)

Εργασία των μαθητριών του Γ2 Γυμνασίου Σίφνου «Νικόλαος Προμπονάς»:
Μαρία Κατζηλιέρη, Φλώρα Μενεγάκη

Επιμέλεια κειμένου: Κωνσταντινίδου Γαρυφαλλιά

Σίφνος 2023-2024